

Het Principe

- Beoordeel het zelf -

Soms komen we mensen tegen die we niet direct kunnen plaatsen. Bij een eerste blik komen ze zus of zo over, bij een tweede blik weer anders. Op het eind blijkt dan dat al de impressies die je had kloppen, maar de complete impressie blijft ondefinieerbaar.

Bijvoorbeeld laatst, toen ik met mijn vriendin naar de stad ging. We gingen met de bus omstreeks een uur of 11. Bij de bushalte troffen we een man. Hij lag in het bushokje te slapen op een bankje. De impressie die de man op me maakte, terwijl hij zo op het bankje lag te slapen, was die van een dronkaard. Mijn vriendin echter getroffen door een soort van compassie, dacht dat de man een zwerver was. Ze vroeg me om de man de boterhammen, die we voor onderweg gemaakt hadden, te geven. Ik reageerde, dat het best waar kon zijn dat hij een zwerver was, maar dat hij zeker dronken was. Een boterham geven zou hem kunnen beledigen. Het zou niet de eerste dronken zwerver zijn, die ons pad kruiste en zich beledigd zou voelen bij het aanbod van een boterham. Bovendien dacht ik dat deze man de nacht ervoor te diep in het glaasje had gekeken en op zijn weg naar huis in het bushokje was beland en niet zozeer een zwerver hoefde te zijn.

Hij werd wakker, waarschijnlijk door onze aanwezigheid. Na ongeveer vijf minuten van totale verwarring, stond de man op en daarna ging hij weer zitten maar nu op de rand van de aangrenzende stoeprand. Uiteindelijk stond hij weer op en benaderde mijn vriendin op de manier van een typische dronkaard. Hij probeerde ons ervan te overtuigen, en misschien wel meer zichzelf, dat de bus niet reed die dag. Terwijl hij dit stond te vertellen kwam de bus vanuit de andere richting net langs. We vertelde hem dat hij de bus gemist moest hebben omdat hij lag te slapen. Hij bleef echter bij zijn overtuiging, hij sliep niet en was dit dan per ongeluk toch het geval dan zou hij zeker wakker geworden zijn als de bus er was. Het idee dat hij ongelijk zou hebben maakte hem alleen maar geïrriteerd en hem te overtuigen van het tegendeel leek een onbegonnen zaak. Dus we lieten het onderwerp voor wat het was.

De man hield de conversatie gaande. Na zijn filosofie over de verkeersregels te hebben gedeeld, naar aanleiding van de auto's die voorbij kwamen scheuren, zette hij het gesprek voort met een korte versie van zijn levensverhaal. Hij vertelde ons verschillende dingen over zijn leven en hoe tevreden hij daarmee was. Hij vertelde ons over zijn zoon, waar hij woonde, hoe hij had genoten van de voorgaande avond waar hij overigens niet alles meer van wist, de vrouwen die hij had ontmoet, etc., etc. Bijzonder vonden we dat hij de overtuiging leefde dat stelen een hele normale bezigheid was en dat het zelfs van grote wijsheid overtuigde als je dat deed. De meeste indruk wekte zijn droom om een pelgrimstocht te verwezenlijken wanneer hij daar de ruimte voor had. Deze pelgrimage zou starten in een of andere pompeuze decadente dansclub in New York met aan zijn zijde vijf vrouwen. Vervolgens zou de tocht dan door Europa gaan om te eindigen in, voor hem, het heiligste land. Hij droomde niet van macht, een koninkrijk of het leiden van een hoog religieus leven. Hij deed zich niet voor iets te zijn, sterker nog hij zei dat hij niets was, niets betekende. Hij was niet belangrijk, enkel zijn zoon. Maar toch, diep vanbinnen, ondanks zijn tevredenheid met zijn leven en de daarbij horende escapades, voelde hij het verlangen een pelgrimstocht te ondernemen. Een Pelgrimage startend bij zijn ultieme idee van decadentie en eindigend in het heiligdom, waar hij zou blijven, volledig, vervuld.

Op het eerste gezicht leek de man een dronkaard die net terugkwam van een feestje. Een tweede kijk gaf een indruk van een zwerver. En ja, hij was dronken en kwam van een feestje en op een zekere manier was hij ook zwervend. Erg bekend voor ons, daar is niet iets echt ondefinieerbaars aan. We

komen wel vaker mensen tegen die het, 'op een of andere manier', leuk vinden om zich helemaal klem te zuipen en vervolgens gedesoriënteerd ronddwalen op weg naar huis. Wat deze man ondefinieerbaar maakte was het principe waarbij hij leefde. Het principe dat zich laat zien juist in het; 'op een of andere manier'. Een principe ontstaan uit een sterk gevoel van bestaan, een ingeboren (of aangeboren) overtuiging.

Overtuiging

De verschillende overtuigingen, dat wat mensen geloven, welke onze acties bepalen lijken ons karakter te geven. Anderzijds voelen we ons beïnvloed door acties en situaties die we tegenkomen. Wat zegt dat over ons karakter? Als karakter bepaald wordt door onze acties, hoe kunnen acties van anderen ons karakter dan beïnvloeden? Komen die acties dan voort uit een zelfde principe? Als het principe en de overtuiging onze actie bepalen, en actie ons karakter bepaalt, hoe verschillen karakter en principe dan van elkaar?

In het oosten is er een populair verhaal over een erg nobele en compassie volle monnik. Hij wordt gevraagd om in een dorp een processie te leiden van een overleden man. De man is relatief jong gestorven en laat achter een beeldschone jonge vrouw. De monnik, die overigens al erg gerespecteerd werd in het dorp, leidde de processie buitengewoon. De weduwe overmant en aangeslagen door de vele emoties, voelt zich verplicht iets terug te doen voor de monnik. Bij overmaat van ramp voelt ze zich ook nog erg aangetrokken tot de monnik. De sterk gedisciplineerde monnik heeft afstand gedaan van elke vorm van luxe. In plaats van in het dorp op een van de rijkelijk aangeboden plekken te slapen, heeft hij zichzelf onderdak verschaft in een grot nabij het dorp.

De weduwe weet de slaapplek van de monnik te vinden en komt naar de grot om haar respect te tonen. Ze vertelt de monnik dat ze erg onder de indruk was op de manier waarop de monnik de processie leidde. Als dank biedt ze de monnik haar lichaam. De monnik bedankt de weduwe hartelijk maar slaat het aanbod af. Hij vertelt haar dat hij als monnik een gelofte heeft afgelegd geen seks te hebben. Daarbij laat hij weg het feit dat hij daartoe ook geen verlangen had, om haar niet te kwetsen. Teleurgesteld keert de weduwe terug naar het dorp. De volgende dag komt ze weer naar de grot, nu heeft ze een geit bij. Ze zegt tegen de monnik; 'we kunnen samen geen seks hebben, maar laten we dan samen deze geit slachten en op eten. Wederom dankt de monnik de weduwe voor haar aanbod, maar ook dit keer slaat hij het aanbod af. 'Helaas,' zegt hij, 'Ik kan u aanbod niet aannemen. Als monnik heb ik de gelofte afgelegd dat ik geen levende wezens zal doden. Zelfs als u de geit dood dan nog kan ik het niet eten in de wetenschap dat het dier voor mij gedood is.' Ontroerd door de

woorden van de monnik en balend van haar impulsieve handelen, keert de weduwe terug naar het dorp.

Nu zou een verhaal geen verhaal zijn als de weduwe niet voor een derde keer naar de grot zou gaan. Zodoende gaat de weduwe voor de derde maal op pad. Zijn neemt mee een pakketje export bier van een befaamd Nederlands merk. Dit bier maakt naam met de eigenschap een ijsbreker te zijn, dus de weduwe verwacht dit keer echt resultaat te boeken. Ze offert het bier aan de monnik. De monnik denkt; 'dit is nu al de derde keer dat de vrouw hier komt om haar respect te betuigen. Weer een afwijzing zou haar in een nog ernstigere staat van verwarring brengen als dat ze al is. Ondanks mijn gelofte geen geest bedwelmende middelen te gebruiken kan een biertje minder kwaad als de slag die een afwijzing teweeg zou brengen.' Dus hij besluit een biertje te doen met de weduwe. Na een biertje vermeerderd de dorst en hij neemt er nog eentje. De ambiance en het gezelschap worden steeds aantrekkelijker voor hem. Hij wordt er door bedwelmd en verdrinkt er in. De volgende ochtend wordt de monnik wakker en treft zichzelf in bed met de weduwe. Op de grond van zijn grot ziet hij de resten liggen van wat eens een geit moet zijn geweest naast een aantal lege bier flesjes.

Zo zie je maar weer. Als het hek van de dam is.

We kunnen naar aanleiding van dit verhaal veel gedachtes hebben over wat er nu precies gebeurt in het verhaal. En dat is ook de bedoeling van dit verhaal. Ondanks dat we uit het verhaal maar een matig antwoord kunnen halen over hoe karakter en principe verschillend kunnen zijn, vertelt het verhaal wel voldoende over karakter, overtuiging en principe. En niet alleen van de karakters in het verhaal maar eigenlijk meer die van ons zelf. Het verhaal is immers maar een verhaal, maar ik vind er iets van. De ruimte tussen karakter en principe wordt niet gekleurd door een actie maar meer door onze interpretatie van wat we waarnemen. Beïnvloeden verhalen mensen hun principe en karakter? Het is wat je wilt geloven.

Conclusie; er kan een ruimte zijn tussen onze overtuiging en onze principe. Zowel onze overtuiging als principe heeft specifieke acties. Deze acties maken geen karakter maar duiden juist karakter aan. Karakter is precies die ruimte tussen overtuiging en principe. Karakter is een 'impressie' waarmee we een ander of onszelf beschrijven.

Hiërarchie

Karakter verschilt van zowel overtuiging als principe maar staat er niet los van. Ik durf bijna te stellen dat hoe meer je overtuigd bent van karakter hoe vaster je principes en hoe minder overtuigd hoe vaster je overtuiging. Of ik dan moet gaan voor een sterk karakter of een soort van karakterloosheid ligt er dan aan welk belang ik hecht aan overtuiging of principe. Echter, dit is slechts schijn.

Ik wilde hier een derde verhaal plaatsen. Het sprookje over de prinses en de kikker. Een sprookje uit ons westerse gedachten goed. Ik nam aan, was ervan overtuigd, dat iedereen (in het westen) bekend zou zijn met dit sprookje. Toen ik het erover had met een goede vriend van me (ik was zelfs getuige op zijn bruiloft) bleek dat hij niet eens wist van het sprookje. Niet zijn vrouw en naar vragen zelfs niet eens mijn eigen vriendin. Ja, ze herinnerde zich het feit dat er een verhaal bestaat over een prinses die een kikker kuste en dat de kikker vervolgens in een prins veranderd. Maar het moraal zowel als het verloop van het verhaal daar stond hun niets, of slechts vaag iets, van bij. Bijzonder want het

sprookje verhaalt, vanuit een zeker perspectief, juist met een actualiteit binnen onze cultuur. Het onderwerp wat ik in dit essay onderzoek; Het principe.

Ik ben opgegroeid in een sterk katholieke gemeenschap. Daar is in principe niets mis mee, hoewel andere daar minder overtuigd van kunnen zijn. Mijn cultureel erfgoed is daarmee sterk verbonden met een sterk geloof in hiërarchie. Dit geloof in hiërarchie, wat religieus getint is, zie ik (door deze zgn. hiërarchiebril) overal terug. Binnen het gezin, waar de ouders, traditioneel de vader, gezien worden als het hoofd van het gezin. Binnen het bedrijfsleven, waarin de directeur of het bestuur het hoofd is van de organisatie. Binnen de politiek, waarin de president het hoofd is van de kamers. Binnen de maatschappij waarin Wet het hoofd is van de staat ten opzichte van overheid en (leger)macht. En natuurlijk de monarchie waarin de Koning het hoofd is van een land als persoon die het dichtste bij de bron of oorsprong staat. Een gevoel van hiërarchie is strikt persoonlijk, voortkomend uit een overtuiging. Dat ik vind dat het een boven het ander staat is een overtuiging maar dat ik vind dat het een boven het ander 'moet' staan is een principe.

Oordeel

In het midden oosten vinden we het volgende verhaal over Mozes en zijn bediende Joshua ben Nun:

Mozes zei tegen zijn bediende Joshua: 'Ik zal niet stoppen met zwerven totdat ik de plek heb bereikt, totdat ik de plaats heb bereikt waar de twee zeeën elkaar ontmoeten, al moet ik daarvoor tachtig jaar reizen.' Maar toen ze op de plek aankwamen waar de twee zeeën elkaar ontmoeten reisden ze er voorbij. Ze vergaten hun meegebrachte vis op die plek. De vis vond zijn weg door een stroom naar de zee. Toen Mozes en Joshua de plek voorbij waren gereisd, kreeg Mozes honger en zij tegen zijn bediende: 'breng ons het ontbijt want we zijn moe van deze reis.' Maar de bediende reageerde: 'zie wat mij is overkomen! Toen we bij de rots aan het rusten waren, heb ik de vis neergezet en heb ik ze vergeten. Alleen de duivel kan het uit mijn gedachte gehaald hebben. En op een wonderbaarlijke manier is de vis de zee in gezwommen.'

Toen zei Mozes: 'Dat is de plek die we zoeken.' En ze gingen terug naar waar ze

vandaan kwamen. En daar troffen ze een van 'Onze' bediende, die we Onze Zegening en Wijsheid hebben gegeven. Mozes sprak tot hem: 'Zal ik u volgen zodat u me de wijsheid kan leren die u hebt opgedaan? De wijsheid dat ik kan gebruiken bij mijn werk als gids.' Maar Hij antwoordde: 'Jij zal me niet kunnen verdragen, want hoe zou je het kunnen uithouden, het geduld kunnen opbrengen, met dingen die je niet kan begrijpen?'

Mozes reageert: 'Als Allah/God het wil, zal ik geduldig zijn; ik zal je niet ongehoorzaam zijn'.

Hij zei: 'Als je toegelegd, gebrand bent, om mij te volgen, moet je mij geen vragen stellen over niet een van mijn acties totdat ik me richt tot je en het uitleg.'

De twee gingen op pad. Toen ze op hun weg aan boord van een boot kwamen boorde Mozes metgezel een gat in de bodem van de boot.

Mozes reageert: 'Ik vind het maar vreemd wat je hebt gedaan. Probeer je de passagiers te laten verdrinken door dat gat te boren?' De metgezel reageert: 'Heb ik je niet gezegd dat je me niet zou verdragen?'

'Sorry, voor mij vergeetachtigheid,' zei Mozes. 'Wees niet boos op me deze keer'.

Ze reisde verder totdat ze een onbekende jongeman tegenkwamen. Mozes metgezel vermoordde de jongeman, en Mozes zegt: 'Je hebt een onschuldige vermoord, hij heeft niemand kwaad gedaan. Je bent een kwaadaardige misdaad begaan.'

'Heb ik je niet gezegd,' reageerde zijn metgezel, 'dat je me niet zou kunnen verdragen?'

Mozes zei: 'Als ik je nog een keer iets vraag, verlaat me dan; want dat verdien ik dan.'

Ze reisde weer verder en ze kwamen bij een stad. Ze vroegen de mensen voor eten, maar de mensen weigerde de twee op te nemen als hun gast. In de stad kwamen ze bij een muur die op instorten stond. Mozes' metgezel repareerde de muur, waarop Mozes zegt: 'Als je het had gevraagd, had vast iemand je kunnen betalen voor je arbeid.'

'Nu is de tijd aangebroken dat onze wegen elkaar scheiden,' zegt de metgezel. 'Maar eerste zal ik je mijn daden uitleggen die jouw geduld op de proef hebben gesteld. De boot was eigendom van een arme visser. Achter in de boot zat een koning die elk schip met geweld over nam.

Wat de jongeman betreft. Beide ouders van de jongeman zijn overtuigd gelovigen. We vreesden dat hij hen teisterde met waanzin en ongeloof. Het was Onze wens dat hun Heer hun een andere zoon zou geven, een meer rechtschapene zoon met meer respect voor zijn ouders.

En als laatste, de muur; die behoorde toe aan twee wees jongens in de stad van wie de vader een eerlijk man was. Onder de muur is voor hen een schat begraven. Je Heer heeft in Zijn genade besloten dat de jongens hun schat konden opgraven wanneer ze volwassenen zijn. Wat ik gedaan heb deed ik niet uit een bevlieging. Dit is de betekenis van de dingen die je geduld niet konden verdragen.

Wat doet zo'n verhaal nou. Doet het ons schudden van verheuging of afkeer. Weten we niet wat we ermee moeten, spreekt het niet zo aan of springen we op zien het 'licht' en gaan op pad. Veel is mogelijk, echter een ding is zeker, het wordt beoordeeld.

Persoonlijk

Waar een oordeel nu precies op gevestigd is? Ik weet het niet. En in dat antwoord zit de opening. De opening is zelfs het principe van het antwoord. De persoonsvorm, ik. Het klinkt simpel, zonder ik is er geen weten en ook geen niet-weten. Zonder ik is er nog oordeel nog geen oordeel.

Persoonlijk heb ik me voorgenomen om niet de 'Dharma' maar de leer de van de 'dharma' te ontdekken. Dharma is vrij vertaald een soort natuur leer. Het is de natuur van alles, en de relatie van dit geheel –loze geheel. Veel mensen waren er van overtuigd dat toen de (Gautama) Boeddha de Dharma verkondigde, dat dit zijn leer was. Maar niets is minder waar, de Boeddha, had geen leer. Bezat de Boeddha een leer, zou er sprake zijn geweest van een persoonlijkheid, een individualiteit. Maar de Boeddha wordt nu juist de Boeddha genoemd omdat hij niet hecht, niet verbonden is, aan een ego, een persoonlijkheid, een entiteit of afgescheiden individualiteit.

In het boeddhisme wordt ons bewustzijn vaak afgebeeld door een aap. De aap maakt sprongen van het ene naar het andere, net zoals onze bewustzijn. De aap wordt aangetrokken door allerlei voorwerpen, net zoals ons bewustzijn. Vaak vereenzelvigen we ons zelf met ons bewustzijn. De Boeddhisten geven echter vier andere fenomenen waar mensen zich mee kunnen vereenzelvigen. Dat zijn resp. vorm, gevoelens, waarnemen of herkennen en alle andere factoren als attentie, intentie, e.d. In geen van deze factoren is er een zelf te vinden, zegt het boeddhisme. Dit betekent niet dat er geen persoon is, die is er zeker, maar gelijk als de Boeddha, ontstaat deze niet uit eigen kracht maar door de kracht van allerlei verschillende en steeds weer veranderende factoren.

Zou ik erg gericht zijn op mijn persoon dan is dit natuurlijk goed nieuws. Er is een ik, een zelf. Maar het punt is nu juist dat die niet op zichzelf bestaat, er is geen absolute ik. Op een moment dat ik een bestaansrecht zoek voor mijn Ik, maak ik het ik juist absoluut. Dit is geen nieuwe wijsheid. Het is niet voor niets dat elk religieus en filosofisch systeem een soort van 'zelfloosheid' als principe neemt. Zelfs in de wetenschap en de bedrijfseconomie probeert men grondig het strikt persoonlijke over boord te gooien. De verdeling van een ego een superego en een soort van dierlijke staat, wat we onderbewustzijn noemen, is een erg populair voorbeeld van hoe we het 'zelf' minder absoluut maken. Erg handig deze vondst, want op het moment dat we het nu over ego centrisch zouden hebben, zullen we niet snel geneigd zijn dit als positief te ervaren.

Zelfloosheid zou een les kunnen zijn en de boeddhisten zouden dit een leer van Dhamma kunnen noemen. 'Kunnen' want het is slechts een persoonlijke visie. Een visie die zich ontwikkelt in een voornemen, de voornemen de leer van de 'Dhamma' te ontdekken. Op de vraag; waar is een oordeel nu op gevestigd? Schreef ik, ik weet het niet. Dit is voor mij een opening, de opening om te gaan ontdekken. Maar ook de opening om mezelf te verlossen.

PiYama

Principe stamt af van het Latijnse woord principia, wat soms begin betekent. Het woord principia word vaak ook gebruikt in relatie met 'eerste'. Na de Koning is de prins het eerste. Nu Prins Willem Alexander transformeert van Prins naar Koning wordt zijn eerste dochter nu Nederlands principe. Het words God ontvangt de paus als eerste. De paus treedt af en we verwelkomen een nieuw (christelijk) principe. De Dalai Lama als levend principe zegt ook met pensioen te gaan, hij heeft zijn politieke verantwoordelijkheid al een tijdje geleden overgedragen en zijn religieuze taken worden opgevolgd. Als zijn lichaam komt te overlijden (over naar schatting 40 jaar) wordt het principe herboren. De Tibetanen en vele volgers van het mahayana boeddhisme zijn benieuwd naar het

karakter van de nieuwe dalai Lama. Zoals de christenen benieuwd zijn naar het karakter van de Paus. De royalty volgers doen verslag van de karakter ontwikkelingen van de prinses en Willem Alexander wordt nu de karakteristieke koning.

Wat weet ik nou van de wereld? Ik leef in een wereld waarin een paus bestaat naast een dalai lama, waar een koning bestaat naast de president, waar mensen geloven in alles en mensen geloven in niets. Al deze dingen bestaan naast elkaar of ze het met elkaar eens zijn of niet. Principes worden elke dag opgeworpen en verdwijnen met afstand en tijd. Het zelfde geldt voor overtuigingen, oordelen en ook karakters. Zo lijkt het ook met een mensenleven te gaan. Verandering lijkt te verbinden en elke dag gaan we de verandering tegemoet. De zwerver op straat veranderd met een verhaal, het karakter door een oordeel. Maar hoe zit het met de verandering van degene die de principes opwerpt, de overtuiging aanhoudt en het oordeel vestigt? Hoe verbind de verandering mij met de wereld en hoe zet die verandering zich door in mij? Mijn acties, mijn overtuiging, mijn karakter, mijn principes en mijn beoordeling?

Wat weet ik nou van de wereld? Wat weet ik nou van mezelf?

Verbind, ontdek, bevrijd.

Het principe?

Beoordeel het zelf.

Welkom op weer een PiYama feest.

